

Mehlaux Veiz Vangzsi

Gaeqboux ngamq haen gvaq, ndaw ranznamh daemqdedded baihdoeng Mbanjgaeqgim, aen mbonqfaex cici yaya yiengj yaep he, riep baengzndaij maedsaed haenx daj baihndaw biengj hai, gaendwk yiengj “ba” sing he, dienhdaeng rongh lo. Laj ronghdaeng, mehlaux umqswnh he roengz mbonq byaij daengz naj conghcueng, yungh hohfwngz goetdaed haenx daj gwnz daizseiqlueng dawz fagroï faexndaem hwnjdaeuj, menhmenh roi gij byoemgyaeuj hau de. Sa——ra——roïfaex roi byoemgyaeuj fatok gij singyaem haenx, lumj goengbaed danz gimz nei, yaep dingz yaep yiengj, yaep sang yaep daemq, daiq aen ukgyaeuj de dauq mwhgonq. Hot fwen Bouxcuengh geqlaux haenx, youq henz rwz de yiengj hwnjdaeuj:

Sai dwg mbwn,
Mbwk dwg deihs,
Mbwn hoemq deihs,
Seih gvanbaz.
Gwnzmbwn byajraez youh doek fwn,
Lajdeih va hai mak youh baenz,
Aenmak diemzsub bousai gwn,
Aen mak haemzsoemj mehmbwk cimz.

Hot fwen neix dwg mwh de ngamq baenzsau daxmeh son. De geiq ndaej, daxmeh doq loenq raemxda doq son de, sing fwen siliengz raixcaix, eu dwk eu dwk, de hix lumj daxmeh nei raemxda nyoengx okdaeuj lo. Seizhaenx de lij oiï, mbouj rox hot fwen neix gangj gijmaz. Gvaqlaeng maj hung lo, baenzgeq lo, de hix geizheih, hot fwen gangj deng gij saeh daengx ciuh swheij liux; roxnaeuz gangj, ciuhvunz neix mboujlnh gijmaz saeh, de cungj ciuq hot fwen neix bae guh.

De roi byoem ndei le, youq gwnz gyaeuj heux baenz aen luiq he. Gaendwk, youh “ba” sing he rag haigvan dienhdaeng, ranzninz laep lo, dienhdaeng ranzdajcawj rongh lo. De daenj haiz byaij daengz ranzdajcawj, swiq hek, sauz haeux, dwk raemx roengz rek, diemj feiz cawj souh——Gij sibgvenq ranz Bouxcuengh, mboujguenj haeux lai haeux noix, doengxngoengz cungj dwg cawj rek souh he, gwn sam dong, banhaemh cij gwn haeuxhawq. Mehlaux ndangndeuh, vihmaz hix cawj baenz rek? Lij miz duzmou dem! Daj baenz bawx le, ngoenznaengz de baez hwnq couh cawj souh gonq. Ngoenzngoengz baenzneix mbouj gaj gvaq.

Gogut hawq youq ndaw saeuq dawzsasa, gij feiz hoengzoq ciuq rongh aen najnyaeuq mehlaux. Daraiz de bienq ronghsag lo, ukgyaeuj de hix singSAT lo, de naemj hwnj le gij saeh angqlag ciuhvunz swheij——Okhaq!

Vunz gangj: Mehmbwk cibbet bi ceiï gyaeu, mehlaux cibbet bi seiz, sau gvaq gyoengq lwgsau

姆 姥 韦 黄 氏

□Veiz Yizfanz sij Mungz Sugij hoiz

□韦一凡 文 蒙树起 译

雄鸡刚刚啼晓，金鸡寨东头那间矮小的土屋里，一张木床吱吱呀呀响了一阵，结实的老麻布蚊帐从里面撩开，接着“嗒”的一声响，电灯亮了。灯光下，一位慈祥的姆姥下了床，走到窗前，用骨节突出的手从四方台上拿起一把乌木梳子，慢慢梳理她银灰色的头发。沙——沙——木梳摩擦头发发出轻柔的声音，像神仙弹奏的音乐，隐约飘渺，牵人情怀，把她带进了往事的回忆里。一首古老的壮族民歌，在她耳边响起来了：

男是天，
女是地；
天盖地，
做夫妻。
天上打雷又下雨，
地上万花结果实，
结了甜果男人收，
结了苦果女人吃。

这首民歌，是阿妈教给她的做女人的第一课。她记得，阿妈是满眼含泪教她唱这首民歌的，歌声带着凄苦的韵味，唱着唱着，她也跟着阿妈流泪了。那时年纪小，她还不太懂这首民歌的含意。后来长大了，年老了，她自己也惊讶，这首民歌，几乎把她的生活说全了；或者说，她一生的生活法则，是不知不觉地从这首民歌领会来的。

她梳好头发，在后脑缩了一个髻。然后，又“嗒”的一声拉一下电灯开关，睡房里黑了，小灶屋里的电灯亮了。她大脚丫子趿着鞋，走进小灶屋。洗锅、淘米，注满一锅水，点火熬粥——壮族农家的习惯，就是丰收年月，白天也是熬一大锅粥，吃三餐，晚上才吃干的。姆姥单家单口，为什么也熬一锅？还有猪呢！从当媳妇以后，她每日最先的劳作是熬粥。天天如此，从不更改。

晒干的蕨草在锅底下欢乐地燃烧，红亮的火苗照到姆姥皱纹纵横的脸上。她昏花的眼睛变亮了，思潮也像欢乐的火苗，激荡起来了，她想起了一生中最欢乐的事——出嫁！

人说：女子最靚十八岁，姆姥十八岁的时候，模样儿赛过牛头寨同班的姑娘。那阵子，家里穷得买不起一块镜子，只听见人说她长得好看，到底怎么好法，她可从来没有仔细端详过。媒人来了，给她说婆家，不跟她说，只跟爹妈说。媒人走了，妈才来告诉她，要把她“卖”到金鸡寨去。她能说什么呢，嫁鸡随鸡，嫁狗随狗罢哩！出嫁那天，她头上蒙上一块红布，拥上花轿，一路没有眼泪地哭呀哭呀，哭到金鸡寨，像只鹌鹑鸡，不分东西南北，跟一个没有见过面的男人拜了天地，成了夫妻。因为那个跟她拜天地的男人名叫韦木山，她从此有了一个不算名字的名字：韦黄氏。

当天晚上，蒙头红布被人揭开，她悄悄抬起眼皮，呵呀！一个好英俊的后生站在眼前朝她笑，笑得她心里直冒甜味！“这是我命好，老天给了我这样讨人喜欢的夫婿。”她和木山过了三天新婚日子。他们面对面在老麻布蚊帐里盟誓：白头偕老，永不负心。

照着壮家古老的风俗，新娘子在夫家过完三天新婚日子就得回门。以后就在娘家住，自己开荒种棉麻，织土布，存私钱。逢年过节，才到夫家住一两天。直到怀了孩子，要坐月子了，才到夫家坐喜盘。从第一个孩子出世那天起，新娘才算是夫家的正式成员。韦黄氏自从回门以后，好不思念木山，她到金鸡岭上开了一块荒地，种上棉花。每天，她乐意跑十五里路，带一竹筒稀粥，到棉花地里来劳作。从播种到摘棉花跑过多少趟，她记不清，跑不厌。棉花地里，隐藏着她和木山的情爱。木山常到棉花地里来会她，跟她摘棉花，两人你一口我一口喝完那一竹筒稀稀的粥。日子过得蛮有味道，但也有不足。她巴望快怀上孩子，好搬到木山家去。可是，收了两次棉花，织了四匹土布，她那身子呀，还是松松爽爽的，没那个感觉。两年过去，她以为自己命里注定无子送终了，却不料棉花地里第三次下种的时候，她就确切地知道自己“有”了。她到金鸡岭上的棉花地里，等木山来会，她要把喜讯告诉他。可是怪呀，一天，两天，一月，两月木山不照面，托人打听，说是出远门去了。“狠心的人呀，出远门也不说一声。正是兵荒马乱的年头。白狗连日开往右江那边打红军，你不怕，我天天提心吊胆。碰上个好歹，未出世的孩子往后没个爹，孤儿寡母可怎么过呢？”

(一)

daengx Mbanjgyaeujvaiz. Seizhaenx, ndaw ranz cawx gaiq gingq he cungj mboujmiz ngaenz, caenh nyi bouxwnq lwnh de maj ndaej gyaeu, dauqdaeï baenzlawz gyaeu, de hix mbouj sijsaeq ngonz gvaq. Yahmoiz daeuj lo, bang de ra bouxgvan, mbouj caeuq de gangj, caenh caeuq bohmeï doxyaeng. Yahmoiz baema lo, daxmeh cij naeuz hawj de, yaek “gai” de daengz Mbanjgaeqgim bae. De ndaej gangj gijmaz ne, haq duzgaeq riengz duzgaeq, haq duzma riengz duzma, mboujmiz banhfap. Ngoenz haenx okhaq, gwnz gyaeuj de hoemq gaiq baengzhoengz he, baenz loh de cungj huk, hoeng mbouj lae saek dik raemxda, huk daengz Mbanjgaeqgim, de lumj duz gaeqrah nei, moengjmoengj doengjdoengj couh caeuq bousai caengz raennaj gvaq haenx baenz gvanbaz lo. Aenvih bousai baenz bouxgvan de haenx heuh Veiz Muzsanh, de daj seizhaenx couh miz aen coh mbouj suenq coh he: Veiz Vangzsi.

Haemh haenx, baengznding hoemq gyaeuj deng vunz biengj, de laeglemx hai lwgda, aeya! Daegmbauq he ndwn youq doiqnaj de riunyumnyum, de baez raen ndaw sim diemzsubsub! “Dwg gou mingh ndei, haq ndaej bouxgvan baenz mbauq.” De caeuq Muzsanh gvaq sam ngoenz saedceij moq. Songde naj doiq naj youq ndaw riepbaengzndaij doxmieng: Doxndiep doxgyaez daengz laux.

Ciuq gij sibgvenq geqlaux Bouxcuengh, bawxmoq youq ranz bouxgvan gvaq sam ngoenz le couh ngaiz dauq ranz bohmeï. Gvaqlaeng couh youq ranzmeh, swheij hai diegfwz ndaem faiq ndaem ndaij, daemj baengzdoj, gag rom ngaenz. Bungz ngoenzciat, cij bae ranz bouxgvan youq ngoenz song ngoenz. Daengz seiz miz ndang le, yaek naengh ndwen, cijndaej daengz ranzgvan caj seng. Daj bouxlgw nduj seng le, bawxmoq cij suenq vunzranz bouxgvan.Veiz Vangzsi daj dauq ranzmeh le, nien Muzsanh raixcaix, de daengz gwnz Ndoigaeqgim hai gaiq diegfwz he ndaem gofaiq. Ngoenznaengz de cungj simfaengz dwk buet cibhaj leix loh, daiq doengzcuk souh he, daengz reihfaiq guhhong. Daj doek ceh daengz mbaet faiq buet geijlai baez, de cungj geiq mbouj ndaej, buet mbouj yiemz. Ndaw reihfaiq, yo gij ndiepgyaez de caeuq Muzsanh. Muzsanh gingciengz daengz reihfaiq daeuj caeuq de raennaj, caeuq de mbaet faiq, song vunz mwngz gaemz gou gaemz ndoet gij souh ndaw doengzcuk haenx. Saedceij gvaq ndaej miz feihdauh dangqmaz, hoeng hix miz giz mbouj habsim. De maqmuengh vaiqdi mizndang, baenzneix couh ndaej vaiqdi buen daengz ranz Muzsanh bae. Hoeng, sou le song baez faiq, daemj le seiq baet baengzdoj, aen ndang de lij lumj baenzsau nei, ndaw dungx gijmaz cungj mbouj miz. Song bi gvaqbae, de laihnaeuz ndaw mingh swheij mbouj daiq miz lwg, siengj mbouj daengz youq mwh doek cehfaiq baez daihsam, de couh rox ndaw dungx swheij “miz” lo. De youq ndaw reihfaiq gwnz Ndoigaeqgim caj Muzsanh, yaek lwnh hawj de gij saeh ndei neix. Hoeng gvaiq lo, ngoenz he, song ngoenz, ndwen he, song ndwen cungj mbouj raen naj Muzsanh, dak vunz bae cam, naeuz de ok dou bae gizgyae lo. “Ndaenq daeg neix lai lo, bae gyae hix mbouj gangj saek coenz, Seiqleingq luenhyauyau, bouxyak ngoenznaengz lij bae baih Dahyougyangh hoenx Hungzginh dem, mwngz mbouj lau, sim gou ngoenznaengz diuqbubbub. Dangh—naeuz vutmingh, lwgnyez caengz doekseng couh mboujmiz daxboh, lwgg yax mehmaiï baenzlawz gvaq saedceij ne?”

(1)